

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

8. Describitur tota historia de Ioanne XII. Benedicto V. Leone VIII. quo iure fuerint duo primi Pontificatu priuati, & Leo VIII. in Pontifice[m] electus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

non item vitam & mores sequantur: & ob id sanam ac veram doctrinam, summus Pastor non habet, merito dignus est, qui suo munere & officio priuatur. Si vero deprauatis vitæ moribus, bonoq; vitæ exemplo minime præditus sit, tolerandus est, non iua potestate deiciendus: sed orandum pro eo, vt respiscat, & ad meliorem vitæ frugem sese conuertat.

Quinto quaeritur, An Papæ possit pontificatus abrogari, si sit hæreticorum fautor, defensor, adiutor, receptor, vel se de hæresi suspectus? Potest, si petrinax sit, qui monitus corrigi noluit: tunc enim deicitur à pontificatu ob causam hæresis, cum hæreticos defendit, adiuuat, recipit, vel cum ob hæresim suspectus est vehementer: & crimen est notorium, vel per euidentiam facti, vel per promissionem in iudicio confessionem, vel ex eo quod sit criminis in iudicio conuictus. Si obijcias, Liberium Papam non esse pontificatum priuatum, etiam si cum Ariano communicauerit, & Constantio Imperatori Ariano consenserit in damnatione Athanasii, vt testantur, *Athanas. in epist. ad Constant. Hieron. de Ecclesiast. Scriptor. & Damas. in pontificat. Respondeo*, in primis Liberium hæreticum non fuisse, quamuis cum Ariano communicauerit: si quod peccauit, solam peccatum fuit in eo, quod Hæreticos non vitauerit, & Constantio Ariano Imperatori consenserit in damnatione Athanasii. Sed non fuit fautor, vel defensor hæreticorum, & ideo non meruit, vt à pontificatu amoueretur, præsertim cum Catholicis alioqui defendere.

Sexto quaeritur, An Papa possit se alterius iurisdictioni subijcere? Glossa in *e. In Synodo, verb. Apostolicam, distin. 63.* ait, Romanum Pontificem posse se Imperatori subijcere, ita vt Imperator possit pontificatum adimere, & in *e. si papa, dist. 40. Papa à nemine*, inquit, potest iudicari, quod intellegitur, nisi ipse se subijciat alteri. Idem plane docet in *e. Nos sane compentent. 2. q. 7.* & repetit id ipsum in *e. Nemo. 9. q. 3.* Hinc autem sententiam colligit Glossa, *ex l. est receptum ff. de iuris. omnium iudicium.* vbi dicitur: *Est receptum, eoque iure utimur, vt si quis maior vel æqualis subijciat se iurisdictioni alterius, possit ei, & aduersus eum ius dici.* Vbi Glossa aueritat: *Imperator si ei sit cum priuato, & se alterius iurisdictioni subijciat, potest ab eo condemnari, & absolui.* Idem videtur colligi ex quorundam Roman. Pontificum exemplis & factis, nam cap. *Mandastis, 2. quest. 5. Sixtus III.* scribit omnibus Episcopis in hæc verba: *Sciote me criminare à quodam Basso, & iniuste me persequi. Quod audiens Valentinianus Augustus nostra auctoritate Synodum congregari iussit. Et facto Concilio cum magna examinati me satisfaciens, licet euadere aliter potuissim, suspensionem tamen fugiens, coram omnibus me purgavi. Et cap. *Auditum est, eadem causa, & quaestione, Leo Papa: Auditum est, inquit, fratres charissimi, qualiter mali homines in me graua crimina confixerunt. Quamobrem ego Leo Pontifex S. R. E. purifico me in conspectu vestro coram Deo & Angelis eius, quia istas criminofas & sceleratas res, quas illi mihi obijciunt, nec perpetrari iussi. Et cap. *Nos si 2. quest. 7. Leo Quartus scribit Ludouico Pio: Nos si incompetentes alicuius regimus, & in subditis iusta legis tramitem non conseruauimus, vestro, aut missorum vestrorum cuncta volumus emendare iudicio.* Symmachus item de obiectis sibi criminibus habita centum, & quinquaginta Episcoporum Synodo, se constanti & intrepido animo purgavit, Platina in *vita Symmachi.***

Cæterum constans est omnium fere tum iuris pontificii doctorum, tum Theologorum sententia, Papam, se alterius iurisdictioni subdere iure non posse: Sic Ioan. *Andreas & Abbas in e. Ecclesiast. S. Maria, de constitutionibus, & in e. significasti, de foro compet. Cardinalis, & alii ibidem. Archidiaconus in ca. Si quis super his, 7. q. 11. Sic Turrorem lib. 2. summa c. 104. Caietanus, & ante eos Aluarus Pelagius. S. Thomas in 4. dist. 19. q. 1. art. 1. docet Papam alteri potestatem dare non posse, vt in eum ferat excommunicationis sententiam. Et profecto hanc sententiam ipsa ratio demonstrat magis veritati congruentem. Nam alioqui magnum*

incommodum & detrimentum acciperet pontificia dignitas diuinitus constituta. Deinde, Vicarius Episcopi, aut Prætor à Rege, vel Imperatore creatus, absque ipsius Episcopi, vel Imperatoris assensu, se alterius iurisdictioni submittere iure non potest: ergo multo minus Romanus Pontifex, qui est Summus Christi Vicarius, absque eiusdem Christi Domini consensu.

Neque vero quæ in contrarium obiecta sunt, euincunt, quod volunt. Id enim *ex l. est receptum*, in Papa locum habere non potest, qui sine Christi Domini assensu, se alienæ iurisdictioni supponere iure nequit. Et facta Pontificum in hac re, legem cæteris minime præscribunt: nam in *e. Mandastis, Sixtus circa finem: Non alius, inquit, qui noluerint, aut sponte hæc non elegerint faciendi formam dant.* Et Leo in *e. Auditum est, ita dicit: Hæc autem faciendi, non legem præscribo cæteris, quia id facere cogantur.* Romani igitur Pontifices propter obiecta falso sibi crimina sese purgarunt, sponte quidem, & modestæ, & humilitatis gratia, non quod id facere vlllo iure cogentur. At inquit: Papa se potest pontificatu abdicare, ergo potest alteri facultatem dare, vt in ipsum sententiam ferat, qua ei pontificatum abroget. Respondeo, nihil hoc argumentum nobis officere. Nam Papa cum pontificatum deponit, sibi ius non dicit, sed sicut cum creatur Pontifex, suum præstat assensum, quo creationem ratam habeat & firmam: sic postea pontificiam dignitatem retinet, quamdiu eam sponte non dimittit.

Obijcies deinde, quomodo Romani Pontifices se aliorum iudicio submiserit, cum id dignitatem pontificiam, & Christi auctoritatem non decere videatur? Respondeo, non ideo illos se subiecisse aliis, vt in ipsos ius dicerent, & sententiam, vel condemnando, vel absoluendo ferrent: sed aliorum iudicio, consilio, prudentiæ rem & causam suam commisisse: vt vera necne essent, quæ illis obijcebantur, iudicarent ipsi. Immo Marcellinus cum accusaretur, quod Idolis thura adoleuisset, & hæc in Synodo se id fecisse negauisset; coactus postea & confessus, eum dignum se esse dixisset, qui et pontificatu deiceretur: tota Synodus respondit: *Primum sedem nemo iudicat, sed eris iudex: ecce damnaberis, & ex te iustificaberis.*

C A P. VIII.

Describitur tota historia de Ioanne XII. Benedicto V. Leone VII. quo iure fuerunt duo primi Pontificatus priuati, & Leo VII. in Pontificem electus.

Contra hæc quæ superiori capite dixi, obijciuntur primum. Ex historiis de vitis Pontificum constat, auctoritate Othonis I. Imperatoris Romæ fuisse coactum Concilium, in quo abrogatus pontificatus est Ioanni XII. ob incestus, adulteria, vt dicebatur, periuria, & luxum eius. Respondeo, id factum esse contra Canones, & iura. Quod vt sciatur, aduertendum est, rem sic se habuisse, vt narrat *Luitprand. de rebus per Europam gestis, lib. 6. ad finem.* Defuncto Agapeto II. Pontifice, anno 956, creatus est pontifex Ioannes XII. vocatus antea Octavianus ex Comitibus Tusculanis, Albertici Romani principis filius, & Diaconus Cardinalis. Hic Ioannes à Berengario, & eius filio Adalberto vexatus anno 960. Legatos ad Othonem Germanorum regem in Saxoniam cum litteris misit: cuius Legationis summa hæc fuit: Berengarium & Adalbertum truculentæ Ecclesiæ, & totam Italiam diuexare: pro Christianæ, & Italicæ salutis amore, Caroli Magni exemplo, à seua eorum tyrannide vindicaret: id si fecisset, illum Augustalibus insignibus ornaturum: inquam summum Ecclesiæ propugnatorem & Imperat. Romanorum: Otho satisfacere, cupiens, se venturum, & eius voluntati obsecurum respondit: immo ipsi Pontifici

Ioanni iurando, quod adhuc extat, se obligauit: *Tibi Domine Iohanni Papa ego rex Otho promitto, & iuro per Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, & per signum hoc iustificata Crucis, & per has reliquias Sanctorum, me, si permittente Deo Romanam venero, sanctam Romanam Ecclesiam, & rectorem ipsius pro viribus meis exaltaturum: neque ut honorem, quem habes amittas, auctorem, aut impulsorem futurum, neque Romanam vltimum decretum sacrorum deus, qua ad te, aut ad Romanos pertinet, sine suo consilio: & quidquid de terra S. Petri ad nostram potestatem peruenit, tibi reddendum: & cuiuscunque Italicum regimen commiserit, iurare iussurum illum, ut adiutor tui sit ad defendendam terram S. Petri pro viribus suis. Mediolanum venit Otho, & Archiepiscopus Valpertus, sicut ante promiserat, Principum & Episcoporum, de more Concilium vocauit: & ex omnibus qui frequentes conuenerunt, sententia, Regnum Italiae Berengario, & Adalberto filio abrotum, ad eum detulit, ipsumque in sede S. Ambrosii vrbana, magno apparatu caeremoniosque inuinxit: consecratum, & corona exornauit. Solemni sacramento praesentibus omnibus promisit Otho se patrimonium suum pro salute ac dignitate Italiae profuturum neque eius rei gratia labori, periculo veli parturum. Et ne liberalitate superaretur, Archiepiscopum multis iisque amplis beneficiis donauit: in primis tres illi in agro Mediolanensi ditaciones subiiciens, quae eo usque Regibus subdita fuerant, Comitatum Parabiagi, Septii & Bazariae, Ducatum Burgariae, Marchiamque Marchesii.*

Postea Otho cum lectissimo exercitu, ipso comitante Archiepiscopo Romano venit, ut coronam, a Pontifice Ioanne promissam reciperet. Venientem Otho honorem Romanam luctuosis animis, si quemquam alium vnquam, & admirabili benigni occurus spectaculo Romani exceperunt. Ingressum autem, & ad pedes suos se submittere, & in Vaticanam basilicam gradibus Ioannes amplexus in templum deduxit, & sacris magna caeremonia celebratis, cum esset ab Archiepiscopo oblatum, vinxit, ac demum Imperiali diademate insigniuit, vniuerso populo, Clero que certam faustis vocibus acclamante: Augusto, Imperatorique felicitatem, ac victoriam. Quo facto, vterque ad aram S. Petri accessit, & solemnem se Sacramento deuinxit ille se Ecclesiae Romanae semper in auctoritate futurum: hic se nullo vnquam tempore Berengarii, ceterorumque partibus adhaesurum. Secuta est vt inque inuitato liberalis: Otho Ioanni oppida Ecclesiae ad id tempus recuperata restituit, & amplissimis pretiosarum gemmarum, auri, argenti que donis, Ioannes Otho quem aliquot dies apud se retentum omni officii genere libnorauit. Quibus exactis, Otho se Papam recepit: vbi usque ad annum sequentem commoratus est. Inde discedens in Montem qui dicitur Sancti Leonis, Berengarium obledit Adalbertus Berengarii filius in Corsicam insulam fugit: qui postea Romam venit, & in suam sententiam Pontificem Ioannem trahere conatus est. Ioannes Pontifex, siue quia tanquam Italus, valde ab externorum Imperio abhorrebat, siue quia inconstanti ingenio erat, breui de suscepta sententia destitit, & Berengarium, vt qui Italici sanguinis esset, sibi in Italia retinendum, Othonem veto, vt qui Germanus & externus esset, ei sciendum existimauit, praesertim quod nondum oppida (vt habetur apud Luitprandum,) quae ad ius, & patrimonium S. Petri pertinebant, reddidisset, veluti solemnem sacramento redditurum se promiserat, & homines illorum oppidorum sibi, non Pontifici iurando obligaret: plerique Romanorum consilium eius vt honestum, & Italiae salute comprobant. Sequenti itaque anno nunciis ad Adalbertum in Fraxinero sedentem missis, tacite se eum illo aduersus Othonem federe iunxit, eumque ad se Romanam acciuit. Hoc vbi cognouit Otho, relicta obsidione Castris, Romam cum exercitu venit. Cuius aduentu minime expectato Pontifex, & Adalbertus vna cum multis Romanis aufugerunt: alii Romani, datis obsidibus, sese Imperatori dederunt. Otho Imper. missa Legatione

Pontificem reuocauit, vt adesset ad dicendum causam: & vt de malis criminibus, de quibus accusabatur, se purgaret. Pontifex venire recusauit. Otho Imper. Conuentum Episcoporum ex tota Italia iudixit: Conuocato Synodo, omnes sententiam dixerunt, Ioannem dignum esse, qui Pontificatu deiceretur: & alium debere in ipsius locum eligi, & creari Pontificem: Atque ita iussu Othonis Imperatoris Synodus vnanimi consensu Ioanni Pontificatum abrogauit, & Leonem patriam Romanam Ioannis Protosacerdotii filium Pontificem elegit: qui vocatus est Leo VIII, & ex Laico, teste Sigeberto in Chronico, contra Canones factus est Pontifex. His cognitis, Ioannes Vrbe profugus, animum ad recuperandum Pontificatum adiecit, & Romanorum animos in suam sententiam pertraxit. Ita quod Romani anno 964. Idus Ianuarii repente armati, Othonem adhuc in vrbe commorantem, & trans Tyberim, de more Castra habentem, & nihil tale suspicantem aggressi sunt, iamque ad pontem processerant, cum Otho adiuuentum eum parte suorum occurrit. Aequa primum vtrique in ponte pugna, cum acris deinde Germani in cumberet, Romani se in fugam dederunt. Agitatum deinde est de pace: quae ita conuenit, vt Romanorum obsides darent: qui deinde precibus Leonis Pontificis electi dimissi fuerunt, ac se in fide mansuros sacramento promiserunt. Rursus eum Otho ex Vrbe discederet: Romani mutatis voluntatibus, Leonem ex Vrbe eiecerunt, Ioannem in pristinam Sedem, & dignitatem Pontificiam restituerunt. Vnde Ioannes Romanam veniens, congregato Episcoporum Conuentu, Leonem Pontificatu priuauit, eiusque acta irrita esse & inania declarauit: quo facto, pridie Idus Maij est viuis decessit anno 964. Defuncto Ioanne, statim Romani Benedictum Diaconum Cardinalem Romanam Pontificem creauerunt, quem se defensoros polliciti sunt: qui dictus est Benedictus IV. Otho cum n relinisset Ioannem receptum in vrbe, & post obitum eius electum Benedictum esse, cum exercitu, vt superiori capite enarraui, Romam venit, & eam ita acriter obsedit, vt nemo egressi, vel ingredi posset: Romani tanta rei frumentariae inopia laborarunt, vt modius fursuris aureis triginta venderetur, quam cum diutius ferre non possent, anno 964. aperis portis Othonem receperunt, qui statim Leonem in pristinam Sedem restituit. Conuocata deinde Synodo, Pontificale pallium Leo abstulit Benedicto, & ferulam ex eius manu ablatam in suam coniecit, & ad pedes suos sedere iussit, ac tantum Diaconi officium illi permisit. Sic Otho ex Vrbe discessit, ducto secum in Germaniam Benedicto est Pontificatu deicto. Benedictus exilio relegatus, breui mortuus est apud Hammaburg, & sepultus in Ecclesia Cathedrali Hammaburgensi, sedit mensem vnum, dies 11. creatus est anno 964. Obiit eodem anno pridie Nonas Maij.

Leo itaq; VIII. electus est Pontifex anno 963. in Concilio Ioanne Pontificatu deicto, sedit contra Benedictum, annum vnum, menses tres, dies quinque, obiit anno 963. 6. Ks. April. Haec ex Luitprando, *lib. tit. at. ex quo acceperunt ceteri Blondus, Platina, Sigo, & alii iuniores cum S. Antoni. p. 2. tit. 16. c. 16.*

Reuera quamuis Otho Imper. charitatis studio Ioanni XII. & Benedicto V. Pontificatum abrogauerit: id tamen fecit contra Canones & iura: nam, excepta causa haereticis, papa nemine indicari potest, *si Papa, distin. 40.* Vnde quanquam fateamur Ioannem XII. multis se flagitiis polluisse, non potuit tamen iure ab vilo Concilio Pontificatu deijci, neque enim Concilium vllam habet in papam potestatem. Marcellinus Pontifex cum metu tormentorum thus Idolis obrulisset; & propterea multorum Episcoporum cogere conuentus; Responderunt patres, primam sedem a nemine iudicari posse, sed causam ab ipso Marcellino agi, & suo se ore iudicari debere, vt in ipso Concilio dicitur, & refertur a Nicol. I. *Epist. 3. ad Michaelem.* & Siluester in Concilio Romano constituit, primam

Sedem, neq; ab Augusto, neque à Clero, neque à Regibus, neque à Populo esse iudicandam: item cum multa essent obiecta Symmacho Papæ, & idcirco magna esset episcoporum congregata Synodus: Laurentius Episcopus Mediolanensis, & reliqui Præules dixerunt, sua auctoritatis non esse in summum Pontificem sententiam ferre: & totam causam Deo se tradere iudicandam. S. Eudodius itidem ostendit libro, qui à Sanctis Patribus in Synodo Romana unanimi consensu receptus, & Symmachi Papæ auctoritate comprobatus est, soli Deo reservari causam sedis Apostolicæ: Otho Friburgensis historicus, qui non longe à tempore Othonis I Imperatoris scripsit, eum narraisset priuationem Pontificatus Ioannis, ait: *Que omnia virum licita, an secus acta sint dicere præsentis non est operis: vs enim gestus defendere, non gesturum rerum rationem reddere proposuimus:* eadem Gotfridus VVithichindus itidem Saxo, qui laudes extulit Othonis I Imperatoris, eiusque res gestas descripsit: hoc quod factum est in Ioannem Papam, silentio prætermisit, quippe qui videt non sine vituperatione ipsius Othonis recentem posse Postremo suspensa est in hac parte fides Luitprandi historici, qui libro tertio sue historię plane testatur se scribere, vt de inimicis suis summatim loqueretur, & laudibus extollat eos, qui se multis beneficiis affecerant. Constat vero eum male tractatum à Berengario, bene vero ab Othone Imp. Obiicit, ergo Concilium Romæ coactum erravit, quippe quod Ioanni contra Canonem Pontificatum ademit? Respondet, nihil mihi inquit, siquidem repugnante Ioanne legitimo Pontifice coactum, & peractum est, sola Othonis I Imp. auctoritate laica.

CAP. IX.

De Romani Pontificis Primatu.

Quæritur primo, An Petrus à Christo Domino inter omnes Apostolos Pontificatum acceperit: ita vt ceteris fuerit auctoritate, & potestate superior? Hæretici negant Petrum inter Apostolos à Christo vllam Primatum auctoritatem, & potestatem habuisse, aut illis esse vllam iurisdictionem prælatum. Solum enim fatentur, Petrum ceteris Apostolis in certis quibusdam prærogatiuis præpositum: potest enim quiesse omnium primus multis modis, videlicet ætate, sapientia, honore, dignitate, virtute, nobilitate, imperio, & potestate. Petrus ergo, inquit, fuit, Apostolorum primus ætate, fidei feruore, animi magnitudine: ac propterea primus omnium sententiam dicebat, respondebat, præcedebat, & nominabatur: non tamen fuit primus omnium imperio, auctoritate, & potestate: ceteris enim imperare, eosque si male fecissent corripere, eivse leges & præcepta tradere, vti iura dare nequebat. Sed constans est & certa omnium Catholicorum sententia, Petrum Christi Domini institutione primatum inter Apostolos accepisse cum imperio & potestate. Quare non satis est Catholico doctore ad hoc dogma Hæreticorum consuetudinem, contendere Petram fuisse Apostolorum primum: sed oportet etiam ostendere illum eis fuisse imperii potestatem superiorem, cui quidem veritati satis amplum & luculentum diuinæ literæ testimonium perhibent. Sunt enim duo loci Evangelici, in quorum vno primatum Petro Christus Dominus promisit, in altero primatum contulit, ac ita promissum impleuit. Matth. 16. promiserat Christus Primatum Petro illis verbis: *Ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo claves regni cælorum: & quodcumque ligaueris super terram, erit solutum & in cælis.* Ioan. vero cap. 21. Christus promissum exoluit, cum Petro dixit ter: *Pasce agnos meos, vel oues meas.* His duobus locis Petri Apostoli Primatum manifeste continetur.

Hæretici tamen multa nobis obiciunt, quibus verum & germanum horum verborum sensum labefactare conantur. Aiunt illi in primis, huius dicti. *Et super hanc petram, &c.* Sensum hunc esse: Christus seipsum tunc petram monstrauit, dicens: *Ædificabo Ecclesiam meam,* quasi dice-

ret, super me, qui sum petra firmissima, quam tu es ore confessus, *ædificabo ecclesiam meam,* idque ex eo colligunt, quia S. August. *tract. in Ioan. 124.* sic eum locum expoluit, & *libr. 1. retract. c. 21. ait,* se aliquando hæc verba explicasse, vt in petra intelligeretur Petrus, aliquando vero ita vt intelligeretur Christus: quæ posteriori sensum magis approbare videtur, eumque ratione & argumeto concludit, quia Christus nõ dixit: *Tu es Petra, & super hanc petram, &c.* sed, *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Subdit tandem ille posse intelligi petram, vel Christum, vel Petrum. *Harum duarum sententiarum vtra sit probabilior, eligat lector.* Sic ille. Orig. *in cap. 16. Matth.* appellatione petrae videtur intelligi: e quemlibet fidelem constituentem Christum. Sed enim S. August. argumetum vim magnam non habet: quia in Græco, petra dicitur: *πέτρα,* & proinde Christus Dominus optima est allusione vius: *Tu es πέτρος,* quod est Latine petra: Latinus vero interpretis apertus, & commodus sane non potuit hanc nominis allusionem explicare: & ideo vertit: *Tu es Petrus, & super hanc petram,* Petrum genere masculino nominans, vt proprium ipsius Petri nomen exprimeret: genere vero feminino petram dicens, vt ipsam lapidem, vel saxum à Christo notatum designaret. Deinde, quia Christus Dominus cū hæc diceret, Syriaco sermone quo tunc Iudæi utebantur, tantummodo loquebatur: in quo certe sermone vox Syriaca petram significans, minime vario sine terminatur; Syriace enim petra, siue saxum dicitur *cephay:* unde Christum credimus dixisse: *Tu es cepha:* quod verbum alius Euangelista reddidit: *Tu es Simon filius Iona, tu vocaberis Cephas,* quasi dicat, Nunc vocaris Simon, sed à petra nomen habebis, & petra vocaberis, & super talem petram ædificabo Ecclesiam meam. Huc accedit, quod ipse sermonis contextus indicat in petra esse necessario Petrum intelligendam: quia Petro tanquam singularem fidem professio, Christus singulare præmium promittit: & ideo dicit: *Tu es Petrus,* quod est, à petra nomen habes, & petra vocaris; & propterea super te, qui talis es petra, Ecclesiam meam ædificabo. Denique Christus vius est verbo futuri temporis, ædificabo: nam si seipsum digito, aut manu monstrabat, quorsum diceret, ædificabo? super ipsum enim iam erat ecclesia ædificata: at suum Vicarium nondum designat & elegerat.

Deinde Hæretici obiiciunt, petrae appellatione hoc loco, intelligi debere fidem quam confessus est Petrus. Sic enim, inquit, hunc locum exponit Chrylost. *hem. 55. c. 83. in Matth.* At enim contra Chrylostom. & alios facit simplex & clarus ipsius sermone contextus, nam Christus dixit: *Tu es Petrus,* id est, petra: *Et super hanc petram,* qualis nimirum es tu: non enim Christus in tam paucis verbis diuersas petras, aut saxa significare voluit: vnum quidem, cum dixit, *Tu es Petrus,* alterum, fidem quam fuerat Petrus professus. Et certe pronomen, *hanc,* designat ad sensum, quod proxime antecessit, & sensu adhuc retinetur, quod longe præcessit, & quod mente potius, quam sensu percipitur. Longius distabat fidei confessio, quam Petrus fecerat, & mentis intelligentia seruabatur. Christus vera dixit: *Tu es petra, & super hanc talem petram ego ædificabo Ecclesiam meam.*

Tertio illi argumentantur, eius loci sensum esse: *Tu es petra, & super hanc petram,* qualis tu es, ædificabo Ecclesiam meam, videlicet Iudæorum & circumcisorum, non omnem, nam Paulus Apostolus *ad Gal. 2. ait:* [Qui cooperatus est Petro in Apostolorum circumcisionis: operatus est & mihi inter Gentes.] quod est idem, ac si diceret, commissam esse Petro circumcisionem, seu Iudæorum Ecclesiam, paulo vero Gentium. Verum contra istos tria maxime faciunt, primum, quia Christus absolute & simpliciter dixit: *Ædificabo Ecclesiam meam,* non hanc aut illam Iudæorum, vel Gentium. Deinde, quia *Io. 21. dixit* Christus Petro: *Pasce oues meas* absolute & simpliciter, nõ has aut illas: quare simpliciter promiserat, simpliciter et exoluit. Postremo quia hoc loco promittitur Petro claves regni cælorum.